

Interessenter

Saksbehandler
Andreas Vikan Røsæg

Kvote for lisensfelling ulv perioden 15. mars 2025 til 31. mai 2025

Roviltnemnda for region 8 hadde møte 15.1.2025–16.1.2025. I sak 9/25 fattet roviltnemnda slikt

- Vedtak -

Som innstilt.

- Innstilling til vedtak -

Roviltnemnda for region 8 åpner for lisensfelling av ulv i Finnmark. Kvoten settes til 4 ulv. Lisensfellingsperioden er fra og med 15. mars 2025 til og med 31. mai 2025. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b, jf. rovforskriften §§ 7 og 10 samt. §§ 1, 3 og 4.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for roviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

For jegere

Jaktåret avsluttes den 31. mars. Jegere som skal delta i lisensfelling etter denne dato må registrere seg som lisensjeger og betale jegeravgift for nytt jaktår. Skyteprøve som er avlagt i jaktåret 2024/2025 vil fremdeles gjelde ved deltakelse i lisensfelling av ulv til og med 31. mai 2025.

Saksfremstilling

Om lisensfelling

I stortingsmelding nr. 15 (2003–2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser innebærer dette at felling av ulv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere.

Lisensfelling er en skademotivert felling hvor et bestemt antall individer av en viltart kan felles med hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften §10. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddel for regulering av rovviltbestandene for å redusere framtidig skade.

Rutiner for saksbehandling og eventuelle klager

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev datert 16.12.2013, med presiseringer i brev datert 24. juni 2015 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. Instruksen sier at vedtak om kvote for lisensfelling av blant annet ulv skal fastsettes minimum tre måneder før lisensfelling starter, slik at eventuell klagebehandling skal være ferdig før lisensfellingsperioden starter den 1. desember. Eventuelle klager skal være ferdigbehandlet av førsteinstans (rovviltnemnda) og oversendt departementet senest tre uker før starten på lisensfelling. I denne situasjonen har Statsforvalteren henvendt seg til KLD som i e-post av 18.12.2024 svarte at:

Vi mener det i denne situasjonen er tilstrekkelig med 2 måneder fra eventuelt vedtak til oppstart lisensfelling.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har forpliktet seg til å ta vare på ulv gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer og lovgrunnlag

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Sekretariatets vurderinger

I region 8 er det ikke bestandsmål for ulv. De siste årene har det vært tiltagende med streifdyr fra den Finsk-Russiske bestanden til regionen, og spesielt i Øst-Finnmark. I 2024 ble det dokumentert fem ulike individer i Sør-Varanger, alle fra den Finsk-Russiske bestanden, som har sin nordvestlige utbredelse inn i Finnmark. DNA-prøver har vist at flere av disse har hatt tilhold her gjennom flere måneder. Det er ikke registrert yngling eller revirmarkerende par. I 2024 undersøkte Statens naturoppsyn 51 reinkadaver i Sør-Varanger, der dødsårsak var antatt eller dokumentert ulv. I 2024 ga Statsforvalteren 7 skadefellingstillatelser på ulv i Sør-Varanger, ingen resulterte i felling.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet ulv, og dens genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at ulv forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige

samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Troms og Finnmark har ikke bestandsmål for ulv. Det nasjonale bestandsmålet for ulv skal oppnås i ulvesonen som deles mellom region 4 og 5. Bestanden ligger over det nasjonale bestandsmålet på 4–6 årlige ulvekull, hvorav minst 3 skal være helnorske. Kvote på 4 ulver i Finnmark, som ikke har bestandsmål for ulv, er derfor ikke i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5.

Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 er omtalt videre i vedtaket.

Med bakgrunn i at lisensfelling i all hovedsak gjennomføres uten bruk av tekniske hjelpemidler som vil kunne være til skade for miljøet anser sekretariatet naturmangfoldlovens §§ 11 og 12 som lite relevante.

Genetisk viktige individer

Sekretariatet viser til avtale mellom Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, datert 1. april 2012. Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen. Avtalen sier at forvaltningsmyndighetene skal forsøke å fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt, før fellingsvedtak fattes. Dette gjøres gjennom å forsøke, så langt det lar seg gjøre, å samle inn ekskrementer og hår for DNA-analyser. Og videre at ulver som er definert som genetisk verdifulle så langt mulig, skal unntas fra både skadefelling og lisensfelling. Vi viser videre til brev fra Miljødirektoratet datert 21.5.2018, med informasjon om genetisk viktige ulver og beredskap samt oppdrag om samarbeid på tvers av kommuner og fylker.

I dette tilfellet kjenner vi til 5 individer som er eller har vært i lisensfellingsområdet, alle av Finsk-Russisk opprinnelse. Det er overveiende sannsynlig at også eventuelle nye individer i dette området vil være av Finsk-Russisk opprinnelse. Dette fordi regionen er nordvestlig yttergrense for den Finsk-Russiske bestandens utbredelse. I luftlinje er det omkring 1 000 kilometer gjennom tamreinområder, til ulvene i den Skandinaviske bestanden. Lengre sør i Finland har individer fra den Finsk-Russiske bestanden vesentlig kortere og lettere vei til den Skandinaviske bestanden.

Per dato er det ikke noen avtale eller ordning som i praksis muliggjør flytting av ulv fra Finnmark. Flytting av ulv er ikke et virkemiddel Rovviltnemnda disponerer. Sekretariatet ser ikke at det i dette tilfellet er mulig å unnta genetisk verdifulle individer fra lisensfelling.

Skadebilde og skadepotensial

I Sør-Varanger er det jevnlig registrert ulv og tap av rein til ulv i områder som er både vinterbeiteområder, kalvingsområder og høstbeiteområder for rein. Reindriften som er direkte berørt har brukt store ressurser for å håndtere situasjonen, men uten at det har avverget videre tap og skader. Fast tilhold av ulv i disse områdene er ikke i tråd med mål om en todelt målsetning som både ivaretar rovdyr og beitedyr. For å forhindre videre tap og forstyrrelser fra ulv vurderer vi at det er nødvendig med en lisensfellingskvote på 4 ulver.

Frem mot og inn i lisensfellingsperioden forventer vi videre tap av rein, videre høyt skadepotensial og fortløpende vurderinger om skadefelling av ulv i vinterbeiter og kalvingsland for rein. Erfaring har vist at ulv(er) i reinflokker, kan gjøre stor skade, og det er krevende å avdekke hele skadebildet. Vi forventer at det i lisensfellingsperioden vil bli registrert ulv i Finnmark, også utenfor Sør-Varanger. I Troms er det mindre sjanse for ulv, og vi vurderer ikke at det er behov for lisensfellingskvote i Troms, her kan eventuelle situasjoner og mulige tiltak vurderes fortløpende. Eventuelle uttak ved skadefelling innen lisensfellingsområdet vil bli belastet kvoten for lisensfelling.

Kunnskapsgrunnlaget

Norge og Sverige har siden 2014 hatt en felles overvåkningsmetodikk for ulv, og begge landene registrerer overvåkningsdata i Rovbase. Målet med dette er at overvåkingen skal gi sammenlignbare resultater for den skandinaviske ulvestammen, både mellom ulike deler av Skandinavia og mellom år. Det er i tillegg et mål å registrere eventuelle innvandrende ulver, og videre overvåke ulvestammens genetiske status. Bestandskartlegging gjennomføres i hovedsak ved sporing på snø, med påfølgende identifisering ved DNA-analyser av innsamlede ekskrementer, urin og hår. Informasjon fra viltkameraer, radiotelemetri, døde ulver og andre forskningsdata brukes også når slik informasjon er tilgjengelig. Perioden for bestandsovervåking er 1. oktober til 31. mars hvert år.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Det er god kunnskap om ulvebestanden i Skandinavia og i region 8. Statsforvalteren visert til overvåkingsresultater og rapporter på Rovdata, blant annet Bestandsovervåking av ulv vinteren 2023-2024, Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 1, 2024. Denne rapporten viser at det er påvist 46 familiegrupper og 30 revirmarkerende par vinteren 2023/2024 i Skandinavia. Det ble registrert fem helnorske familiegrupper og tre grenserevir. Etter en fordeling av grenserevir (0,5 per revir til hvert land) har Norge 6,5 familiegrupper og 2,5 revirmarkerende par.

En familiegruppe (ulveflokk) består av minst tre ulver hvorav minst én av dem markerer revir regelmessig. Den vanligste sammensetningen av en familiegruppe i Skandinavia er et ulvepar (foreldrepåret) med årvalper, eventuelt også i følge med en eller flere ungdyr fra tidligere kull. Et revirmarkerende par er et ulvepar som ikke har valper eller ikke blir fulgt av tidligere avkom.

Med bakgrunn i vitenskapelig kunnskap fra Rovdata, fra nasjonalt overvåkningsprogram og fra opplysninger om kadaverfunn i www.rovbase.no, samt St. meld. 21 «Ulv i norsk natur», NIBIO Rapport 2016-63, Rovviltbestandenes betydning for landbruk og matproduksjon, siste rapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia 2023-24, samt forvaltningsplanen for rovvilt i region 8, og videre erfaringsbasert kunnskap gjennom opplysninger fra reieiere som har rein i områder det nå er ulv, for eksempel formidlet gjennom søknader om skadefellinger, så mener sekretariatet at kravet til kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Av føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 slås det fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges stor vekt der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter sekretariatets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken, da det foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for ulv, om skadepotensial, samt at området ligger utenfor forvaltningsområdet for ulv i Norge.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, i form av statusrapporter om bestandsutvikling, registrert avgang av ulv, samt annen vitenskapelig informasjon fra forskning på ulv i Skandinavia. Med bakgrunn i dette, samt at Troms og Finnmark ikke har bestandsmål for ulv tillegges naturmangfoldloven. § 10 liten vekt.

Konklusjon

Deler av Finnmark har per dato fast tilhold av ulv, samt jevnlig streifulver fra den Finsk-Russiske bestanden. Ulvenes genetik er tiltrengt i den Skandinaviske bestanden. Det er svært liten mulighet for at disse selv skal vandre til den Skandinaviske bestanden. Flytting er ikke et virkemiddel Rovviltnemnda disponerer. Ulvene utgjør et stort skadepotensial på beitedyr, felling er eneste tilfredsstillende løsning jf. den todelte målsettingen om både rovvilt og beitedyr. Felling av fire ulver vil i dette tilfellet ikke være skadelig for ulvebestandenes overlevelse. Lisensfelling er foretrukket fellingsmetode, dette kan ikke stå i veien for vurderinger av skadefelling.

Med hilsen

Marlene B. Bråthen
leder rovviltnemnda for region 8

Dokumentet er elektronisk godkjent